szegedi ünnepi hetek

Webber—Rice: Jézus Krisztus szupersztár. A rockopera előadása a Dóm téren, este fél 9-kor.

Várudvari esték: diaporáma és multivízió est, Szabó András önálló műsora, ma este fél 9-kor.

A 15. művelődéselméleti nyári egyetem előadásai az újszegedi Biológiai Központban, délelőtt 9-től.

XXV. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum Képtárában — szeptember 21-ig.

Orosz János festőművész kiállítása a Bartók művelődési központban — augusztus 20-ig.

Pataki Ferenc festőművész grafikái a Bartók művelődési központban — augusztus 20-ig.

Csala Károly grafikái a Juhász Gyula művelődési központban — augusztus 11-ig.

Garányi József és Taindl Katalin iparművészek kiállítása a Képcsarnok Gulácsy Lajos Termében — augusztus 2-ig.

Mobilművészet '86. Kiállítás a November 7. művelődési házban — augusztus 8-ig.

Victor Vasarely kiállítás az egyetemek központi épületében — augusztus 4-ig.

Szent-Györgyi Albert Szegeden. Dokumentumkiállítás az egyetemek központi épületében — augusztus 20-ig.

Liszt Ferenc-emlékkiállítások: a Somogyi Könyvtárban és a Herman kollégiumban.

André Kertész fotói a JATE-klubban — augusztus 4-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállításai: Móra-emlékszoba; Lucs-képgyűjtemény; Csongrád megyei parasztbútorok és viseletek.

Szeged múltja, jelene és jövője. Várostörténeti kiállítás a Szegedi Várban.

Kass János-gyűjtemény (Vár u. 7.).

Időszaki kiállítások a Fekete-házban: Fotográfiák Szegedről, szegedieknek; Müller Miklós szociofotói: Szegedi emlékek az I. világháborúból — augusztus 1-ig.

Aki a színpadot kitalálta

Bemutatni nem kell Szegeden sem. Sok szabadtéri előadás színpadképét tervezte, a kőszínházban (még a régiben, ami most új, meg a mozi-színházban) huszonegy operabemutatója volt. Most éppen Karl-Marx-Stadtból repült haza. „Helyrerázza a fiúkat", távollétében akadt egy-két probléma a Jézus Krisztus szupersztár hatalmas és szokatlan színpadán.

Még a próbák során beszélgettünk.

— Ez az első alkalom, hogy nem a szegedi stábbal dolgozom — mondja Csikós Attila. — Sajnálom, mert mindig jól kijöttünk egymással. Az is igaz, most más természetű a munkám. Korábban elhoztam, vagy elküldtem a terveket, a próbák idejére minden készen volt, vagy sikerült, vagy nem, mindenesetre nem túl sok tennivalóm akadt a szabadtérin. Most? Éppen ellenkezőleg. De megvan a remény és a lehetőség, hogy ez a színpad éppen olyan lesz, mint amit elképzeltünk, addig dolgozunk, anynyit változtatunk menet közben, amíg tökéletes nem lesz.

— *Ezúttal esőben, szélben, még tán hóban is dolgozhatnának...*

— A sátortetőre céloz? Persze, értem, szokatlan a Dóm téren ez a gigászi acélszerkezet, leborítva a sátorral, gondolom, az emelvényrendszer is. Elmagyarázzam?

— *Kérem!*

— Nagyon jól ismerem ezt a tervet. Tudom, hogy a templom eltakarásával foglalkozó díszletek sose sikerültek, rossz módszer a dóm ellen dolgozni. A díszletépítésben sem hálás dolog megváltoztatni valamely létező építészeti egységet. De gondoljon a 60-as évek angolszász rockéletének helyszíneire; az acélszerkezetek, sátortetők, az autóutak távolba vesző csikjai, partjaikon a semmivel, egy-egy benzinkúttal — szinte szimbólumai már ennek a világnak. Amit mindenképpen fel kell idéznünk, hiszen a műfaj reprezentánsát viszszük színre. A krisztusi történet archaikus szépségét is őrizni szeretnénk, egyszersmind mai és jövőbeni világunkról is beszélni, persze nem erőszakosan, hanem e szuverén mű iránti tisztelettel.

— *Az autóutat — a színpadit is — érteni vélem. A többi...*

— Az út egyik oldalán római kori palotarom, a másikon lerobbant benzinkút. Az elején olcsó, giccses, flitteres revüszínpad; még lejjebb, mélyebben urak ülnek a kávéház-presszóban, lehetnek államférfiak vagy maffiózók? Megnézik a műsort, tapsolnak, együtt táncolnak a görlökkel... Feljebb a benzinkútnál a szürke ruhások monoton élete zajlik. Munkások? Érdektelen, egyforma, szürke hétköznapjaik vannak. Erre kellett Jézus áldozata? Legbelül a végtelen parti út az örök vándoroké, Mária Magdolnáé, Jézusé... Elelőtt a mögötte hullámzó tenger, e félelmetes, örök vizek néha minden elborítanak, elmosnak. Vagy láva ez? Homokviharos, puszta tengerpart?

— *Szóval mindenképpen kultikus tájat látunk. S miért a magas emelvények?*

— Azért, hogy minden játéktér élhessen. A dómszínpadi táncos produkciók egyik nagy hátránya, hogy mindenki nulla-szinten dolgozik, tehát csak az első sor táncost látni, mögöttük legföljebb fejeket. Ez a színpad mintha befordulna a közönség felé, mindenki mindig mindenütt látható. Az egymással feleselő játékereknek használhatóknak kell lenni, s egymáshoz való viszonyukban, arányaikban hibátlannak.

— *Az biztos, hogy az acélszerkezet-sátortető sem hibás, ha a léptéket nézzük, a tér építészeti monstrumaival való viszonyát, az arányokat.*

— És nem ez a lényeg? Az elsődlegesen fontos vizuális minőségek mellett gyakorlatias haszna is van a tetőnek. Sok próbát megmentett, márpedig ez a mű rettentő próbaigényes. Gigászi munka folyik a téren, tudom, van összehasonlítási alapom... De vissza a tetőhöz! A megcélzott öntörvényű világot csakis úgy hozhattuk létre, ha erőszakos módon, szinte behuzzuk a tekintetet-figyelmet egy belső térbe. A 20 méter mély, 21 méter széles tető átível az egész színpad fölött, s nemcsak kőszínházi próbakörülményeket biztosít, de óvja a 140 darab, komoly teljesítményű halogén lámpát. Ebben a műfajban tudniillik nem lehet az itt megszokott világítási szisztémát alkalmazni, ellentmondana mindannak, ami a színpadon történik.

Sulyok Erzsébet

Lazán és örömmel

Deák „Bill" Gyulával könnyű dolga van az embernek. Amint szóba elegyedünk, ez a látszólag nehezen és kevesét mondó fiú, a belőle áradó kötetlen szolidsággal furamód a meghitt bőbeszédűség látszatát tudja kelteni. Mintha már vagy századszor beszélgetnénk, s rengeteg dolgot ismernénk együtt, mindketten...

— ...nagyon jól megcsinálták a koreográfiát, mi? Úgy érzem, az egész Szupersztár rendben van... Ezzel a Fanatikus Simonnal nincs épppen nehéz feladatom, elég könnyen tudom jól érezni. Nem nagy szerep, tényleg, mire belejövök, már lenn is kell lenni a színpadról. Jobban örültem volna, ha van még úgy három-négy nóta, ami az enyém, hiszen szívem szerint ebben a darabban pláne többet énekelnék, viszont, ha mondjuk tizennégy éve ezt is megjósolja valaki, úgy elküldöm... Szóval lazán és örömmel tudom venni ezt a szerepet, és szerencsére jár még vele más is, aminek szintén örülni lehet.

Bill monológja

A *Gregor Jóskának*, a *Vikidálnak*, a Rock Színházból a gyerekeknek, akik nagyon tehetségesek, rendesek... A *Szikorával* egyszer már dolgoztam együtt, 84 karácsonyán ő rendezte a pesti Sportcsarnokban azt az emlékezetes *Hobo Blues Band*-koncertet, a *Vadászatot*... Persze ez más. Most még nagyobb megtiszteltetés vele lenni... Különben először lépek most föl élőben ilyen nagy zenekarral. Dehogy is zavar! Tudod, én mindig nagyon szerettem például a *Chicagót*, ez a stílus nekem egyáltalán nem idegen. Sőt! Annak külön örülök, hogy újra itt lehetek, nagyon jó a légkör, érdemes... Mindez arra készteti az embert, hogy ugyanúgy élje át az egészet, mintha igazi nagy szerepe lenne. És így is igyekezzék... Én, úgy gondolom, egyébként is szoktam Nagyon nagy dolognak tartom, hogy itt, Magyarországon tizenöt év után így, Európának ebben a felében először előadhatjuk a Jézus Krisztus szupersztárt. Ehhez az eseményhez is méltónak kell ám lenni, tudni, mire kötelezheti ez az embert. Én, azt hiszem, tudom.

Mit mondjak: én is úgy hiszem, mint Bill. Lazán és örömmel.

D. L.

Petőfi ikonja

Működelben

Sokféle Petőfi-adaptációt láttam már. Volt közte haragos portré és magábaroskadó figura, groteszk jelenetezés és különös szempárkiemelés. *Kalmárné Horóczi Margit* festménye a szegedi nyári tárlaton egyikhez sem hasonlít. Szelídebb és talányosabb is amazoknál. Egyéni varázsa van.

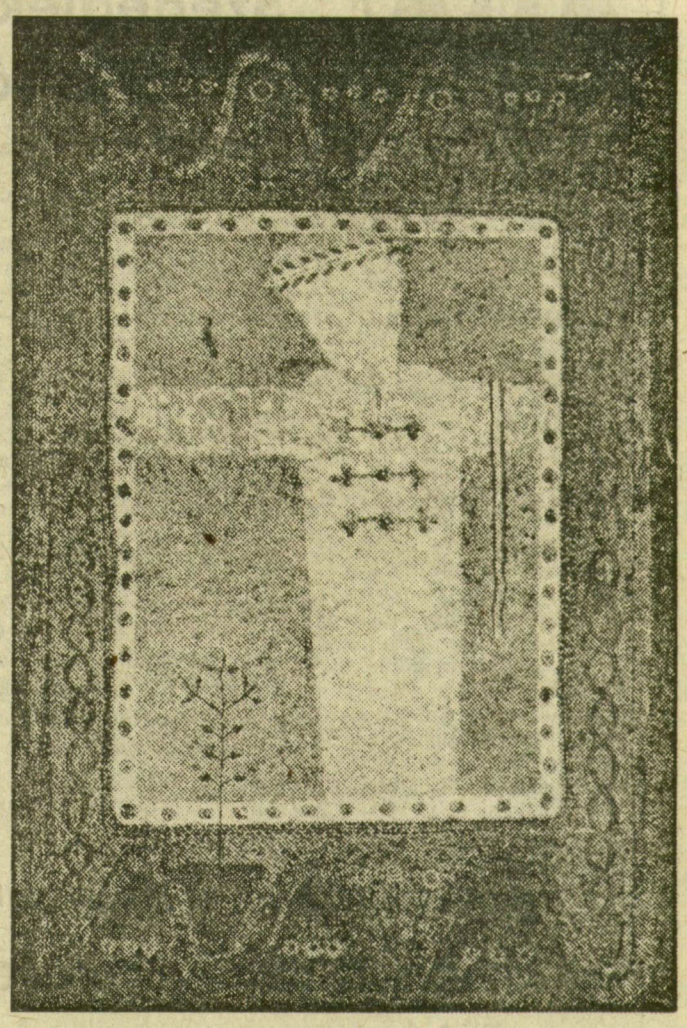

Pedig egy kollektív szellemiségű alkotóval állunk szemben. Igaz, a hallatlanul finom, lírai hatású, pöttyező festékfelrakás a francia pointilisták tudományos elvű módszerét juttatja eszünkbe, de ez felszínes analógia. Nem mintha a szerző tájékozatlan lenne az optikai színkeverés birodalmában. Csakhogy számára ismeretlenek az élesebb tónuskontrasztok. Még az ellentétes jellegű színpárokat is úgy alkalmazza, hogy közben valamiféle lágyan lüktető hangulati egyneműséget teremt.

Vagy figyeljük a formák előadását. Látszólag egy szabályos hullámzású csipketerítő-formában jelenik meg a szögletes keretbe épített *corpus* motívum. De csak látszólag. Mert jóformán egyetlen mértanias, mechanikus alakzattal sem találkozhatunk. Ám annál több formai hajlattal, rezgéssel és elmozdulással. És tényleg: Horóczi Margitban van valami a halasi csipkekészítő asszonyok érzékeny áhítatából. Miként az is nyilvánvaló: művészete valóban népművészeti forrásokból töltekezik. Elvontabb formatípusú fonatok és hármas tagolású virágok övezik a költő ikonját, ráadásul egy nagyobb méretű, sarjadó növény felkúszik a képtér aljába.

Mint ahogy a megfeszített helyzetű Petőfi karjáról is lelóg egy nemzeti zászlócska. De miért is beszélek Petőfiről? Hisz egy arc nélküli figurát látunk. Lehetne ő Kossuth is, Széchenyi is — kinek, kinek tetszése szerint. Vagyis lényegében egy magyarságikonnal állunk szemben. Egy fohásszal, egy tisztelgéssel, s talán egy figyelmeztetéssel is. De legfőképp egy személyes hangvételű, művészi, gondolati általánosítással. A magam részéről mindenesetre egyetértek a művész címadásával. Kevés igazi szentünk van. Habár Petőfi szívből utálta a hamis, méltóságos szenteket. Nőjön hát a virág az ikon lábainál!

Szuromi Pál

A Honismeret új száma

Az *Évfordulók* rovatban közli a lap a *Bajcsy-Zsilinszky Endre* temetésén elhangzott beszédeket, megemlékezik a 90 esztendeje született *dr. Bitay Árpádról* és a 40. évforduló alkalmával bemutatja az úttörőmozgalom történeti emlékeinek Zánkán működő múzeumát. *Domokos Pál Péter* 85. születésnapja alkalmával közli a szerzőnek a moldvai magyarság történeti számadataival foglalkozó tanulmányát. Egykori résztvevők emlékeznek a táj- és népkutató táborokra. *Halász Péter* bemutatja *Jámborné Balog Tünde* népi ihletésű batikkárpitjait. Foglalkozik a lap — egy dunántúli apró falu sorsán keresztül — az 1972-es évek településfejlesztési koncepciójának következményeivel. Megemlékezik a magyar képzőművészet Kolozsvárott nemrég elhunyt nagy alakjairól, *Gy. Szabó Béláról* (*Beke György*).

A *Krónika* rovat gazdag anyagából érdemes kiemelni az őrségi és a bodrogközi népnyelvi táborokról szóló beszámolót, a 80 esztendős *Szabó T. Attilát* köszöntő írást, a szlovákiai Gömörben folyó magyar néprajzi kutatásokat ismertető cikket, valamint a honismereti mozgalom nemrég elhunyt jeles személyiségeitől (*Dömötör Sándor, Novák József, Laky Rezső, Nagy Elemér*) búcsúzó nekrológokat.

A *Könyvespolc* rovat nem kevesebb mint kilenc kiadvány ismertetésére vállalkozik. A *Gyűjtési útmutató* pedig az állandó szókapcsolatok (proverbiumok) gyűjtéséhez ad segítséget. Mint rendesen, ezt a számot is a *honismereti bibliográfia* teszi teljessé.

Eltemették Illés Endrét

Gyászolók sokasága kísérte utolsó útjára a 84 éves korában elhunyt Illés Endrét, a Szépirodalmi Könyvkiadó igazgatóját szerdán a Farkasréti temetőben. Ravatalánál bíborpárnán helyezték el a Kossuth-díjas író kitüntetéseit, amelyeket közéleti, irodalomszervező és írói munkásságért kapott.

Illés Endre ravatalánál *Köpeczi Béla* művelődési miniszter mondott beszédet, egyebek között arról szólt: — A magyar szellemi élet olyan kiemelkedő képviselőjétől búcsúzunk, aki egyszerre volt alkotó író, értéket védő kritikus és a szervezőmunkát vállaló kiadó.

Ezután az alkotótársak, a barátok nevében *Juhász Ferenc* költő, majd *Borsos Miklós* szobrász mondott búcsúszavakat.

Illés Endre végső nyughelyénél a Szépirodalmi Könyvkiadó kollektívája nevében *Z. Szalai Sándor* főszerkesztő, a barátok és a tanítványok képviseletében *Huszti Péter* színész búcsúzott az elhunyttól. A gyászszertartás végén a kegyelet és az emlékezés koszorúival, virágaival borították Illés Endre sírját. (MTI)

Cziffra György koncertje Esztergomban

Cziffra György zongorahangversenyt ad Liszt Ferenc születésének 175. és halálának 100. évfordulója alkalmából az esztergomi bazilikában szombaton, augusztus 2-án 18.30 órakor. A műsorban Schubert, Chopin és Liszt művei hangzanak el. A világhírű művész tiszteletdíját a bazilika orgonájának javítására ajánlotta fel.